

УДК 336.025:351.863

Дмитро Володимирович ШВЕЦЬ,

*доктор юридичних наук, доцент, заслужений працівник освіти України,
перший проректор Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1999-9956>*

АНАЛІЗ АКТУАЛЬНИХ ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Взаємозв'язок між фінансовою безпекою і ступенем економічної інтеграції визначає уразливість економіки. Отже, здатність національної економіки реалізовувати національні інтереси визначається ступенем її уразливості. Фінансову безпеку неможливо розглядати статично, у відриві від національної безпеки і національних інтересів, вона визначає здатність економіки держави реагувати на внутрішні та зовнішні виклики.

Фінансова безпека держави – досить багатопланове поняття в економічному контексті та надзвичайно актуальне в політичному, бо вона є результатом практичних заходів з боку законодавчої та виконавчої влади в сфері фінансів. Це такий динамічний стан фінансових відносин, за якого мають створюватись сприятливі умови та необхідні ресурси для розширеного відтворення економічного зростання та підвищення життєвого рівня населення, вдосконалення національної фінансової системи для успішної протидії внутрішнім і зовнішнім факторам дестабілізації фінансового стану в державі [1].

Розбалансованість державного бюджету є головним дестабілізуючим чинником фінансової системи і, відповідно, фактором негативного впливу. Формування та використання Державного бюджету України відповідно до вимог фінансової безпеки має враховувати такі критерії: забезпечення інтересів держави, пріоритет національних інтересів України, відповідність цілей бюджетної політики фінансовим ресурсам держави, забезпечення стабільності дохідної частини Державного бюджету України, підтримання єдності бюджетної системи та узгодженість бюджетної політики країни з грошово-кредитною політикою Національного банку України [2].

У цілому фінансова безпека держави є складною багаторівневою системою, яку утворює низка підсистем, кожна з яких має власну структуру і характер розвитку. Система фінансової безпеки держави охоплює бюджетну, валютну, грошово-кредитну й боргову безпеки, безпеку страхового

ринку та безпеку фондового ринку. З огляду на це забезпечити безпечний рівень функціонування фінансово-кредитної сфери можна лише за умов розроблення і реалізації обґрунтованої стратегії розвитку всіх сегментів вітчизняного фінансового ринку, провадження дієвої грошово-кредитної, валютної, бюджетної, боргової та інвестиційної політики, здійснення конкретних заходів щодо уникнення небезпек грошового обігу, валютного ринку, бюджетної системи та державних запозичень і поліпшення інвестиційного клімату в Україні. Стратегія фінансової безпеки має орієнтуватися на розроблення і послідовне здійснення заходів щодо закріплення і розвитку позитивних процесів і подолання негативних тенденцій у сфері фінансових відносин. При цьому мають бути визначені найближчі цілі цієї стратегії та механізм їх реалізації [3].

На думку О. І. Гапонюк, фінансова безпека є важливим компонентом національної безпеки країни, і від її рівня залежить у цілому благополуччя держави. Для досягнення найвищого рівня фінансової безпеки державі необхідно виробити механізм її забезпечення, а також впровадити ефективну інфраструктуру, яка забезпечить фінансову безпеку. Головним аспектом у досягненні фінансової безпеки держави виступає постійний моніторинг та оцінювання її рівня, а також розроблення та застосування заходів щодо зміцнення фінансової безпеки держави [4].

Висновок. Глибока реструктуризація національної економіки і масова переорієнтація економічних відносин перетворюють її на досить нестабільну систему, яка залежить від політики великих міжнародних фінансових інститутів або міжурядових органів. Разом із тим концепція фінансової безпеки держави слабо співвідноситься із сучасними поняттями економічного неолібералізму. Головна причина полягає в тому, що реалізація фінансової безпеки охоплює дії національних урядів щодо запобігання, заборони або обмеження тих господарюючих суб'єктів, які можуть порушити цю безпеку. Саме через це вони вступають у суперечність з інтересами великих міжнародних ринкових сил і певних фінансових організацій. Однак для країн з перехідною економікою концепція забезпечення фінансової безпеки держави є ідеологічною основою розбудови економічної політики.

Список бібліографічних посилань

1. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення). Київ : Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2004. 759 с.
2. Калантай А. М. Роль и місце фінансової безпеки в контексті національних інтересів. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2012. № 1. С. 144–155.
3. Савицька О. Оцінка та шляхи забезпечення фінансової безпеки України. *Економічний форум*. 2012. № 3. С. 14–17.
4. Гапонюк О. І. Фінансова безпека держави та шляхи її забезпечення. *Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія: Економічні науки*. 2014. Вип. 27. С. 81–87. DOI: <https://doi.org/10.31498/2225-6725.27.2014.36455>.